



Sayı : 3030

Tarih : 23.11.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

17 Haziran 2021'de, HDP İzmir İl başkanlığında hunharca katledilen arkadaşımız Deniz Poyraz'ın, katilinin yargılandığı davada açığa çıkan hukuksuzluklar ve katliamın ardındaki süreçlerin ve işbirlikçilerinin özellikle yargılamaya dahil edilmemesi, soruşturulmalarına dair taleplerin reddedilmesi, yargı eliyle bir katliamın açıklığa kavuşturulmasını engellemeye dönük, endişe veren çabalardır. Cinayetin ardındaki karanlığın açıklığa kavuşturulması, tetikçiyle sınırlı kalmayan sorumluların yargı önüne çıkarılması, hukuki ve adil bir yargılama yapılmasının sağlanması amacı ile amacı ile Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

İbrahim AKIN  
İzmir Milletvekili

#### GEREKÇE ÖZETİ

Deniz Poyraz cinayeti ve ardından izlenen yargılama süreci, adaletin ve hukukun ciddi şekilde zedelendiğini ortaya koymaktadır. Cinayet işlenmeden önceki ihmaller, cinayet sırasında kolluk kuvvetinin tutumu, delillerin toplanmaması ve adil bir yargılama yapılmaması gibi unsurlar, yargı sisteminin tarafsızlığı ve etkinliği konusunda derin endişeler uyandırmaktadır.

Kolluk güçlerinin önceden alınması gereken tedbirleri almadığı, soruşturmanın yeterince derinleştirilmediği ve mahkemenin adil bir süreç izlemediği, uluslararası normlara da uygun olmayan bir sürecin işaretlerini taşımaktadır. Mahkemê sürecinde yaşanan hukuka aykırı uygulamalar, adaletin sağlanmasına yönelik ciddi engeller oluşturmaktadır. Katliamın bütün yönleriyle aydınlatılması talebinin ve ihmali bulunan kamu görevlilerine dönük soruşturma açılması talebinin reddedilmesi, sistematik bir sorunun tetikçi şahsına indirgenmesi ile çözüme kavuşturulmak istenmemesinin bir göstergesidir.

Bu dava, sadece bir suçun yargılanması değil, siyasal iktidar ve ortaklarının hedef göstermesi nedeniyle, sayısız saldırılara maruz kalan HDP'ye dönük sistematik saldırıların ardındaki ilişki ağlarının açığa çıkarılması niteliğini taşımaktadır. Dolayısıyla toplumsal barışın, adaletin ve hukukun işleyişine ilişkin önemli bir sınavdır.

Bu nedenle, katliamın (öncesi ve sonrasıyla birlikte) detaylı bir şekilde incelenmesi, sorumluların adalet önüne çıkarılması ve adil bir yargılama sürecinin sağlanması gerekmektedir. Parlamento, bu tür vakalarda yargının tarafsızlığı ve etkinliği konusunda gerekli adımları atmalı, hukuki mekanizmaların işleyişini gözden geçirmeli ve adaletin tesis edilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.

## GEREKÇE

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) "Bir Bakışta Hükümet 2023" raporuna göre yargıya güvende 38 üye ülke arasında 36'ncı sırada yer alan Türkiye, her geçen gün skandal kararlara imza atıyor, demokrasiye ve barışa gölge düşürmek isteyen güçlerin ortaklaştığı tetikçiler nezdinde yürütülen yargılamalarla, nefretin ve şiddetin ardındaki zihniyeti besleyen uygulamalar gerçekleştiriyor. AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in, sırtı sıvazlanan katili Ogün Samast'ın 'iyi halden' koşullu tahliye edilmesi, arkasındaki hiçbir gücün açığa çıkarılmaması en güncel haliyle bu uygulamalardan yalnızca bir tanesidir.

2007'deki nefret ve niyet ne idiyse, 17 Haziran 2021'de İzmir HDP il başkanlığında, arkadaşımız Deniz Poyraz'ın hunharca katledilmesine sebebiyet veren vahamet de aynıdır. İl binasının hemen karşısında, sürekli kolluk gözetimi altında, parti yöneticilerimiz ve üyelerimiz giriş çıkışa ilişkin sorunlar yaşarken, katil Onur Gencer il binamıza herhangi bir zorlukla karşılaşmadan girmiş, arkadaşımızı korkunç bir şekilde katletmiş, olay yerinde fotoğraf çekerek yayınlamış ve 40 dakika sonra binadan çıkarak kendisini kolluğa teslim etmiştir.

Deniz Poyraz'ın yaşam hakkını korumak üzere harekete geçmeyen kolluk güçleri, failin gözaltı işlemlerini "ismin ne abiciğim" diyerek şefkatle gerçekleştirmiştir. Mağduru sorgulayan, katilin sırtını sıvazlayan pratik, bu durumda da bir kez daha karşımıza çıkmıştır. Kolluğun gözden kaçırma ihtimali olmaksızın, katilin bölgede 115 defa keşfe çıkması, 27 kez İzmir İl Emniyet Müdürlüğünü araması ve herhangi bir sorunla karşılaşmaması, tüm imkanlara sahip emniyetin ve MİT'in, bu saldırıyı önlemek için herhangi bir çaba içerisine girmediğini göstermiştir.

Dolayısıyla katliamın öncesinde, gerçekleştiği zaman diliminde ve sonrasında, kolluğun içerisinde bulunduğu durumun araştırılması, katliamın açıklığa kavuşturulması için önemli bir etken teşkil etmektedir. Bu doğrultuda İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyet dilekçesi verilmiş, sorumluların tespiti ve haklarında kamu davası açılması talep edilmiştir. Fakat bu talep reddedilmiş, dönem içerisinde sorumluluk taşıyan valilik başta olmak üzere ne kolluk güçleri ne de MİT görevlilerinin soruşturulmasına izin verilmemiştir.

Cinayeti aydınlatacak şekilde delil toplanması ve toplanan delillerin değerlendirilmesi için, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı da gereğini yapmamış, tetikçinin yakalanmasıyla yetinerek, soruşturmayı derinleştirmeden iddianame hazırlamıştır. Katilin sağlık çalışanı olması, Suriye'nin Minbiç kentinde bulunması, eli silahlı boy boy fotoğraflarının sosyal medyasında bulunması, Türkiye'nin desteklediği Cihadist gruplarla bir ilişki içerisinde olabileceği şüphesini ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda HTS kayıtlarından, Ülkü Ocakları ile sıkı bir temasının olduğu görülmüştür.

İlk duruşma 29 Aralık 2021'de İzmir 6. Ağır Ceza Mahkemesinde gerçekleşmiştir. 24 Ocak 2022'de gerçekleşen ikinci duruşmada, mahkeme heyetinin dosyaya iyi hazırlanmadığı görülmüş, maddi gerçekliğin ortaya çıkarılması ilkesinden uzak, sathî sorular sorulmuştur. Siyasi bir saldırıyı ve cinayeti aydınlatmak için araştırma yükümlülüğü olan mahkeme, sanık *istediğinizi sorun* dese de kısa beyanlarla yetinmiş, görünenin ardındakileri açığa çıkarmamak için özel bir gayret göstermiştir. Zira kovuşturma aşamasında avukatlar, katliamın bütün yönleriyle aydınlatılması için "kovuşturmanın genişletilmesi, derinleştirilmesi ve delillerin toplanması" konusunda mahkemeye 80 talep iletmış, bu taleplerden yalnızca bir tanesi kabul edilmiştir.

29 Nisan 2022'deki üçüncü duruşmada, fail SEGBİS'le duruşmaya katılmış, avukatların sormak istediği yüzlerce soru için uygun koşullar yaratılamamıştır. Bunun üzerine avukatlar, sanığın duruşma salonuna getirilmesi ve soruların duruşma tutanağına işlenmesini talep etmişlerdir. Bu talepler, adil bir yargılama yapma niyeti olmayan ve tarafsız davranmayan mahkeme heyeti tarafından reddedilmiştir.

18 Temmuz 2022 tarihli dördüncü duruşmada, sorularını yöneltme imkânı bulan avukatlar, ilk kısımda sanıktan tek tük cevap alabilmiş, ara sonrasındaki kısımda ise herhangi bir cevap duyamamışlardır. Celse arasında çok sıkı şekilde uyarıldığı anlaşılan katil, duruşma boyunca provokatif tavrını sürdürmüş, avukatların olduğu bölüme doğru bakarak baş kesme imasında bulunan hareketlerde bulunmuştur. IŞİD'in kafa kesme terörünün herkesçe bilindiği bir dönemde, Suriye'ye defalarca gitmiş, silah eğitimi almış bir katilin bu pervasızlığı rahatça gösterebilmesi ve mahkeme heyetinin ancak ve ancak avukat itirazları üzerine katili uyarması, duruşmadaki heyetin meseleyi ne derece ciddiye aldığına dair çarpıcı göstergelerdir.

Öte yandan, HTS kayıtlarında katil ile ilişkisi bulunan, HDP il binasının çevresine gidip geldiği saptanan kişilerin de aralarında bulunduğu kimselerin, saldırının hazırlık aşamasında etkileri olabileceği ihtimali gözetilmeksizin tanık olarak dinlenmesi, mahkemenin yalnızca fail şahsında meseleyi ele almaya çabaladığına dair bir başka detaydır. Tanıklardan bir kısmı önemli detaylar aktarırken, bir diğer kısmının fail ile benzer tavırlar sergilemeleri, hazır cevap şablonlarını kullanmaları akıllarda soru işaretleri bırakmıştır.

12 Ekim 2022'de gerçekleşen beşinci duruşmada mahkeme başkanı ve bir üye değişmiş, yeni heyet başkanının ilk icraatı, yetki belgesi olmasına rağmen avukatlara ayrılan kısımda bulunan, katılan avukatlarını alandan çıkmaya zorlamak olmuştur. Buna dönük tartışmalar yaşanırken, Deniz Poyrazın tutuklu bulunan abisi salona getirilirken katilin önünden geçmeye zorlanmış, katilin sataşması sonucu açığa çıkan gerginlikte, salonda bulunanlara biber gazı sıkılmıştır. Katilin provokatif eylemlerine herhangi bir müdahalesi olmayan kolluk, mağdurun ailesine ve avukatlarına yönelik kısıtlamanın ve şiddetin uygulayıcısı olmuştur. Ara sonrası avukatların devam etme ısrarına kulak asmayan mahkeme heyeti, ara kararlar duruşmayı, mahkemesi bile olmayan Aliğa Şakran Cezaevi Yerleşkesine alarak, sonlandırmıştır. Duruşma salonuna girecek kişilerden, salona alınacak eşyalara kadar çeşitli sınırlamaların bulunduğu bu ara kararda, mahkemenin fiilen kapalı olarak yürütülmesi hedeflenmiştir. Bütün toplumsal davalarda karşılaşıldığı gibi, kamuoyunun müdahil olmasını engelleme niyeti burada da kendini göstermiştir.

14 Ekim 2022'deki altıncı duruşmada, davayı takip etmek üzere yetki belgeli avukatlar, baro başkanı, sivil toplum örgütleri ve siyasi parti temsilcileri hazır bulunmuş, fakat hukuka aykırı bir biçimde duruşmayı takip etmeleri engellenmiştir. Davaya müdahil olan avukatların ise, elektronik cihazlarına el konularak mahkemeye girişleri sağlanmıştır. Bu uygulamaya karşı çıkan avukatlar mahkeme heyeti tarafından salondan çıkmaya zorlanmış, cezaevi kampüsü önünde bulunan avukatlar ise kolluğun saldırısına maruz kalmıştır. Yargılama sürecinde herhangi bir araştırma olanağını kullanmayan, katilin ardındaki karanlığı aydınlatmayan mahkeme, bütün yetki gücünü davanın hukuki ve siyasi takipçilerini engellemek için kullanmıştır.

Kamuoyundan gizli bir şekilde yürütülmek istenen duruşma, aynı engellemelerle, yedinci kez 27 Aralık 2022 tarihinde gerçekleşmiş ve karara bağlanmıştır. Geride bırakılan yedi duruşma boyunca, mahkeme gerçekliği açığa çıkarmaktan imtina etmiş, adalet ve gerçeklik için çaba

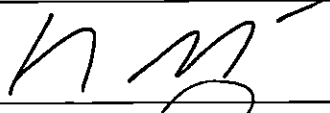
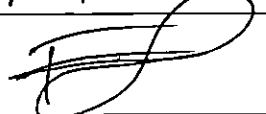
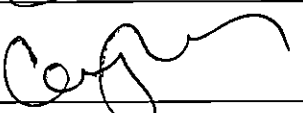
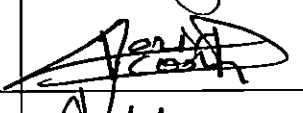
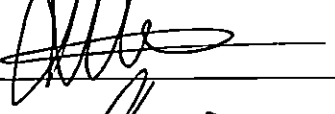
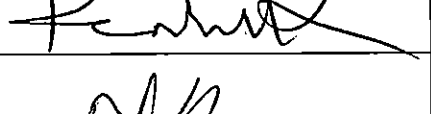
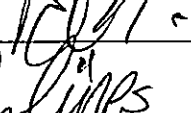
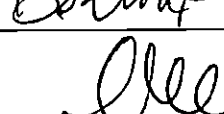
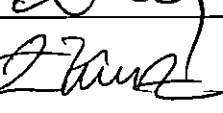
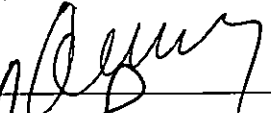
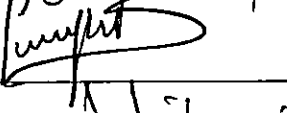
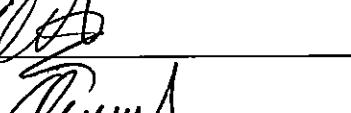
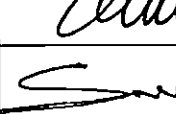
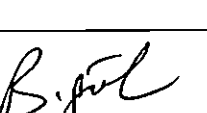
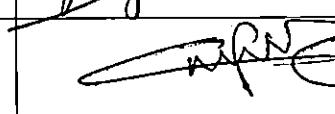
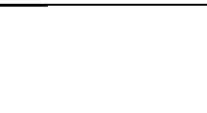
sarf eden avukatları çeşitli şekillerde engellemiş ve davanın kamuoyu tarafından sahiplenilmemesi için elinden geleni yapmıştır.

Soruşturma ve yargılama boyunca karşılaşılan gayrihukuki uygulamalar, dava avukatları tarafından İzmir Bölge Adliye Mahkemesine taşınmıştır. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesine 2023 yazında kararname ile atanan Şahap Mutlu, adli tatil nedeniyle henüz koltuğuna bile oturmamışken, dosyayı bir ay gibi kısa bir sürede karara çıkarmıştır. Soruşturma ve kovuşturma sürecinde yaşanan hukuka aykırılıklara rağmen *“hükmi etkileyecek kadar”* hukuka aykırılığın olmadığı gerekçesi ile istinaf taleplerini esastan reddetmiştir.

Yargı prosedürleri düşünüldüğünde, katil Onur Gencer’in dosyasının da içinde bulunduğu bu dosyanın hızlı bir şekilde ele alınması tesadüfi değildir. Siyasi saikle işlenmiş bütün cinayetlerin ardındaki gerçekliği yargı eliyle hasır altı etme çabası, AKP hükümeti döneminde sıkça karşılaşılan bir durumdur. Hukuk adalet için değil, tek bir otoriteye hizmet etmek için araçsallaşan bir pratik olarak işletilmektedir.

Türkiye’de yargıya güvensizliğin, uluslararası raporlarla belgelendiği (bkz. Dünya Adalet Projesi, Hukukun Üstünlüğü Endeksi, 2023), yargı içi normlar hiyerarşisinin çöktüğü ve yargıya siyasal iktidar müdahalelerinin açık olduğu bir dönemde, yargı makamları adaleti sağlayan kurullar olmaktan uzaklaşmıştır. Yukarıda aktarıldığı şekliyle Deniz Poyraz’ın katledilmesinin ardından yaşanan mahkeme pratikleri de yargılama faaliyetinin tarafsız ve adil bir şekilde gerçekleşmediğini göstermektedir. Hakikat, adalet ve hukuk arayışının devam ettiği bu süreçte, yargı aksaklıklarının ve hukuka aykırılıkların ortaya çıkarılarak, gereğinin yapılması önem arz etmektedir.

Deniz Poyraz katliamı, münferit bir olay değildir. Katliamın öncesinde önleyici sorumluluğun yerine getirilmediği, olay sırasında ölümü engelleme ve zararı indirgeme görevinin ifa edilmediği, bu görevi yerine getirmek isteyen partililerin engellendiği, delillerin toplanmadığı, adil bir yargılamanın yapılmadığı, hakikatin kasten açığa çıkarılmadığı ve kamuoyundan saklandığı zincirleme ve sistematik bir cinayettir. Cinayetin ardındaki karanlığın açıklığa kavuşturulması, tetikçiyle sınırlı kalmayan sorumluların yargı önüne çıkarılması, hukuki ve adil bir yargılama yapılmasının sağlanması parlamentonun sorumluluğundadır.

|    |                     |            |                                                                                       |
|----|---------------------|------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| 1  | SEZÂİ TEMELLİ       | MUŞ        |      |
| 2  | FERİT ŞENYAŞAR      | ŞANLIURFA  |     |
| 3  | CEYLAN AKÇA CUPOLO  | DİYARBAKIR |     |
| 4  | VEZİR COŞKUN PARLAK | HAKKARİ    |     |
| 5  | KEZİBAN KONUKÇU KOK | İSTANBUL   |     |
| 6  | NEİLA DEMİR         | AĞRI       |     |
| 7  | PERİHAN KOCA        | MERSİN     |     |
| 8  | AYTEN KORDU         | TUNCELİ    |    |
| 9  | BERİTAN GÜNEŞ ALTIN | MARDİN     |    |
| 10 | ZEYNEP ODUNCU       | BATMAN     |  |
| 11 | MEHMET ZEKİ İRMEZ   | ŞIRNAK     |   |
| 12 | HEVAL BOZDAĞ        | AĞRI       |  |
| 13 | OSMAN CENGİZ ÇANDAR | DİYARBAKIR |   |
| 14 | SÜMEYYE BOZ         | MUŞ        |   |
| 15 | ÖMER FARUK HÜLAKÜ   | BİNGÖL     |  |
| 16 | ONUR DÜŞÜNMEZ       | HAKKARİ    |   |
| 17 | GEORGE ASLAN        | MARDİN     |  |
| 18 | SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP | BİTLİS     |   |
| 19 | BURCUGÜL ÇUBUK      | İZMİR      |   |
| 20 | CELAL FIRAT         | İSTANBUL   |  |